

2. Mukai, T. Criminal justice participation among Japanese adults. ScienceDirect (2023).
3. Mukai, T. Who participates in criminal justice? An exploratory study... ScienceDirect (2024).
4. Human Rights Watch. "Japan's 'Hostage Justice' System" (репорт, 2023).
5. Supreme Court / Courts of Japan. Outline of Criminal Justice in Japan (офіційний документ, оновлення 2023). courts.go.jp.
6. Johnson, D. T. The Acquittal of Hakamada Iwao and Criminal Justice... Asia-Pacific Journal: Japan Focus (2024).
7. ULAG. Needs Assessment of Ukraine's Justice System (PDF, 2024). Ukrainian Legal Advisory Group.
8. Reuters. Ukraine adopts 'historic' law to ban Russia-linked minority church (2024).
9. Human Rights Watch. Ukraine: New Law Raises Religious Freedom Concerns (2024).
10. OHCHR / UN. Human rights situation during the Russian occupation... (звіт, 2024). ОГПП в Україні.
11. Carnegie Endowment. Ukraine's Ban on Moscow-Linked Church Will Have Far-Reaching Effects (аналітична стаття, 2024).
12. Le, L.C. et al. Wrongful convictions in Asian countries (стаття/огляд, 2024). Taylor & Francis Online.
13. European Commission / Enlargement. Ukraine Report 2024 (офіційний звіт, Oct 30, 2024). Enlargement and Eastern Neighbourhood.

Бондаренко Артем,

курсант Донецького державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Федорчак Ірина Валентинівна,

старший викладач кафедри кримінального
права та кримінології Донецького
державного університету внутрішніх справ

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА КРАЇН АНГЛОСАКСОНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'Ї

Кримінальне право посідає ключове місце в системі національного права, оскільки воно є одним із головних інструментів забезпечення правопорядку, постулатом охорони прав і свобод людини та запобігання злочинності. Актуалізації набуває порівняльний аналіз вивчення різних правових систем світу це дає змогу глибше осмислити особливості їх структури, принципів і методів правового регулювання.

Українська правова система історично належить до континентальної (романо-германської) правової сім'ї, у якій основними аспектами є висока кодифікація норм і пріоритет писаного закону.

Основним джерелом кримінального права є Кримінальний кодекс України (далі – КК України), ухвалений у 2001 році [1]. Натомість англосаксонська (загального права) правова система, представлена Великою Британією, США, Канадою та іншими державами, ґрунтується переважно на судових прецедентах тобто правом, створеним судами, а не лише парламентом, що формують основу кримінально-правового регулювання. Таке концептуальне розмежування зумовлює істотні відмінності у формуванні кримінальної політики, тлумаченні норм та реалізації принципів справедливості.

Варто висловитися з приводу того, що різниця полягає в матеріальних поняттях і тлумаченнях. До прикладу:

Суттєві відмінності між українською та англосаксонською системами простежуються у підходах до інституту співучасті. У кримінальному праві України співучасть визначається як умисна спільна участь кількох суб'єктів у вчиненні умисного злочину. Відповідно до ч. 1 ст. 27 КК України, законодавець розрізняє чотири види співучасників: виконавця, організатора, підбурювача та пособника. Такий поділ дає змогу чітко визначити роль і ступінь відповідальності кожного учасника злочину.

Натомість англійське кримінальне право не встановлює форм співучасті. Традиційно розрізняють лише виконавців (*principals*) і пособників (*accessories*). Під співучастю англійська доктрина розуміє спільні дії двох чи більше осіб, спрямовані на реалізацію злочинного наміру, без деталізації ролей. Водночас змова (*conspiracy*) в англійському праві визнається самостійним злочином, що відрізняє її від українського підходу[2, с. 306].

Не менш показовим є порівняння системи покарань. Українське законодавство ґрунтується на принципі законності та визначеності – жодне покарання не може бути призначене, якщо воно не передбачене законом. Англосаксонське право, своєю чергою, надає значну свободу суду у виборі покарання, зважаючи на обставини справи, ступінь вини, попередню поведінку обвинуваченого та суспільну небезпеку діяння [3, с. 118]. Спільною ознакою розглядається аспект кари, як засіб ресоціалізації правопорушника, це зближує сучасні англосаксонські підходи з тенденціями гуманізації кримінального права в Україні.

Тож, провівши аналіз варто зауважити, попри різницю в правових сім'ях України в приналежності до романо-германської правової системи, а до прикладу Англії в приналежності до англо-саксонської правової системи, постійно дотримується єдина мета – охорона законом непорушних прав і свобод та забезпечення справедливості. Основною відмінністю є суворота законодавча регламентація і кодифікація норм в контексті континентальної системи, на противагу англосаксонська система ґрунтується на прецедентному праві, де провідну роль відіграє судова практика та інтерпретація норм у контексті конкретних справ. Але з актуалізацією й розвитком прав людини, що підтримується на

міжнародному рівні, йде поступове зближення правових сімей що дозволяє створити унітарний простір забезпечення справедливості.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Тишков, Д. Д. Порівняльний аналіз співучасті у злочині за кримінальним законодавством України та Англії. Наукової конференції студентів, С. 306.
3. Williams G. Textbook of Criminal Law. London : Sweet & Maxwell, 2021. 785 p.

Бритавський Максим Олегович,

курсант Національної академії

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Мостепанюк Людмила Олександрівна,

професор кафедри кримінального права

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ПОСИЛЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: АКТУАЛЬНІ ЗМІНИ ДО КК УКРАЇНИ

До недавнього часу побутувало переконання, що домашнє насильство – це скоріше питання соціального устрою, аніж кримінальних правопорушень. Проте, завдяки посиленню громадського інтересу та прийняттю міжнародних зобов'язань, наша держава активно оновлює законодавчу базу у цій чутливій галузі. Суттєві поправки до Кримінального кодексу (КК) та інших відповідних кодифікаційних актів були впроваджені з низки вагомих підстав: це й виконання вимог Стамбульської конвенції, потреба у наданні більш потужного захисту тим, хто постраждав, зокрема малолітнім, і прагнення вдосконалити практичні аспекти реалізації закону. У цьому дослідженні ми зосередимося на ключових нововведеннях, їх правовій суті, а також на труднощах та потенціалі, що їх породжують ці зміни.

Домашнє насильство – це хвороба всього суспільства, яку століттями ігнорували, не визнавали, приховували та яка з часом набула вдосконалених видів і форм прояву, адже розвивалася в умовах толерування та сприйняття як невіддільного елементу сімейного життя [1].

Проблемним у літературі залишається поняття фізичного насильства, щодо розуміння якого за відсутності єдиного законодавчого закріплення склалась широка палітра думок. Спільним у більшості науковців визнається предмет, на який здійснює вплив фізичне насильство, що вдало описаний І. І. Гунею. «Фізичне насильство може проявлятися як вплив на тіло людини, тобто тілесну